

Jo Ekscelencijai Lietuvos Respublikos Prezidentui Gitanui Nausėdai
Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija
S. Daukanto a. 3, LT-01122 Vilnius

Visuomeninių gamtos saugos organizacijų,
gamtos, meno, kultūros žmonių ir visuomenės veikėjų kreipimasis

PUNIOS ŠILAS - PADĖKITE GELBĖTI!

2019 m. rugpjūčio 1 d., Vilnius

Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente Gitanai Nausėda,

Kreipiamės į Jus, prašydami padėti išsaugoti unikalų Punios šilą, kurio likimui šiuo metu grėsmę kelia laikinojo Aplinkos ministro Kęstučio Mažeikos sprendimai.

Šiais metais vykusiame suvažiavime „Santara-Šviesa“ pasakytoje kalboje Jūs pasidalinote vizija – savo kadencijos pabaigoje palikti Lietuvą „žalesnę nei radote“. Tuomet Jūs akcentavote būtinybę atkurti senovėje puoselėtą pagarbą gamtai, o dabartinius procesus įvardijote kaip „brutalią kovą prieš gamtą“. Būtent taip mes vertiname liepos 12 d. Aplinkos ministro Kęstučio Mažeikos priimtą pavidimą stabdyti Punios šilo sengirės apsaugą užtikrinančią gamtinio rezervato plėtrą. Tai padarius ir nepasiūlius jokių alternatyvių apsaugos sprendimų, Valstybinė miškų urėdija čia ir toliau bus įpareigota vykdyti miškų kirtimus bei organizuoti komercines medžiokles arba šiuos medžioklės plotus parduoti aukcione privačiam medžioklės būreliui. Tiek miško kirtimo darbai, tiek medžioklės Punios šile ekonominiu požiūriu nėra naudingos, tačiau gamtos išsaugojimo požiūriu daroma didelė žala, o visuomenė vietoj vertingos sengirės mato kirtimų suniokotus medynus, rąstų rietuves ir medžiotojų išgąsdintų žvėrių pėdsakus.

Nemuno vingyje esantis Punios šilas gamtiniu požiūriu yra vienas vertingiausių Lietuvos ir Europos miško masyvų. Čia iki šiol išlikęs kraštovaizdis su pirmųjų Lietuvos girių bruožais, senoliai medžiai dar mena Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikus – kai kurie ažuolai augo dar vykstant Žalgirio mūšiui. Čia sutinkama daugiau nei 100 į Lietuvos Raudonąją knygą įrašytų rūšių, daugiau nei 100 saugotinių kertinių miško buveinių, net 78 Europos Bendrijos svarbos natūralios miško buveinės. Mokslininkų vertinimu Punios šilas gamtiniu požiūriu dėl didžiausiam plote išlikusios mažai liestos sengirės ir saugomų rūšių gauros turi išskirtinę vertę tarp kitų Lietuvoje saugomų miško masyvų.

Aplinkos ministras K. Mažeika argumentavo savo sprendimą sustabdyti Punios šilo išsaugojimo iniciatyvą vietos bendruomenės interesais bei tuo, jog įgyvendimus specialistų parengtą planą visuomenė neva neturėtų galimybės lankytis, grybauti ir uogauti Punios šile. Toks paaiškinimas glumina dėl dviejų priežasčių.

Pirma, parengti planavimo dokumentai nurodo priešingai. Punios šilo gamtinio rezervato plėtos plane yra numatyta, jog aplinkinių gyvenviečių gyventojai turėtų neribotas galimybes lankytis, uogauti ir grybauti teritorijoje, visuomenės lankymasis labiausiai tam tinkamose teritorijose taip pat galimas. Planas numato įrengti papildomą infrastruktūrą, netgi pagerinančią sąlygas lankytis šiame unikaliame gamtos kampelyje. Pagal parengtą planą esama draustinio teritorija virstų pirma Lietuvoje tokio pobūdžio saugoma teritorija, kurioje ribojama visa žmogaus ūkinė veikla, bet leidžiamas lankymas.

Antra, sunku patikėti, kad Aplinkos ministerija iš tiesų mato natūralų senovinį mišką, kritiškai svarbų daugybės rūšių išgyvenimui, kaip „išvirtusius, supuvusius medžius, kurių niekas neprižiūri“. Tokie teiginiai, kaip ir šių metų liepos 24 d. vykęs Punios rezervato klausimo svarstymas Seimo Aplinkos apsaugos komitete, kelia nerimą, ar institucija, atsakinga už gamtos apsaugą, apskritai supranta, kas yra natūralios buveinės? Punios šilas yra unikalus ir vertingas būtent todėl, kad ten yra išlikusi natūrali sengirė, kurioje gyvena dešimtys retų rūšių ir kur lankytojai gali pamatyti, kaip atrodo tikras miškas (o ne „prižiūrimas“ parkas). Per milijonus metų miškai puikiai išgyveno ir klestėjo žmonių neprižiūrimi. Vienintelė „priežiūra“, kuri reikalinga miškui – palikti jį ramybėje (kur ūkinė veikla ar

bet kokie kirtimai galėtų vykti tik ypatingais atvejais, skatinant buveinės atkūrimą ir su stipraus mokslinio komiteto pritarimu). Būtent tokia apsauga būtina tam, kad išsaugotume visus ekosistemos komponentus, sveikas augalų ir gyvūnų populiacijas ir maksimalų atsparumą įvairiems išoriniams poveikiams. Bet kokia fragmentacija, netgi jei ji vadinama sumaniu „sanitarinių kirtimų“ vardu, ardo ekologinį tinklą vedama link kritinio taško, kai visa sistema žlunga. Išvirtę medžiai, įrantys stuobriai yra esminė tokios ekosistemos dalis. Tokios įvairovės išsaugojimas yra ypač svarbus šiuo intensyvios klimato kaitos metu, kai visas genetinis potencialas būtinas, kad rūšys ir ištisa ekosistema turėtų galimybę prisitaikyti.

Punios šilas yra tinkamas lankymui ir labai svarbu, kad žmonės galėtų pamatyti, kaip atrodo tikras senas, pilnavertis miškas, o gerai reguliuojamas ir prižiūrimas lankymas, turizmas praturtintų vietinę ekonomiką. Šis tvarkymo planas buvo remiamas mokslininkų ir gamtosaugos ekspertų, o taip pat ir dalies vietos gyventojų. Aplinkos ministras prieš priimdamas sprendimus gauna visą jo vadovaujamos institucijos disponuojamą informaciją. Todėl ministro teiginius apie parengtą planą, neva uždrausiantį lankymą, uogavimą ir grybavimą, galima traktuoti tik kaip sąmoningą melą, visuomenės klaidinimą bei gamtosaugos diskreditavimą.

Tikėtina, jog aplinkos ministro K. Mažeikos neigiamas nusistatymas Punios šilo didesnės apsaugos atžvilgiu yra paveiktas medžiotojų interesų, kadangi pats K. Mažeika irgi yra medžiotojas. Todėl čia galima įžvelgti netgi viešų ir privačių interesų konfliktą. Tokios aplinkybės verčia abejoti, ar ministras gali tinkamai atstovauti gamtosaugos interesams.

2014 metais Punios šile apsilankiusi garsi mokslininkė Birutė Galdikas išreiškė viltį, jog kada nors ateis laikas, kai lietuviai susiprotės ir nustos kirsti Punios šilą. Natūralios gamtos buveinės yra viena didžiausių retenybių pasaulyje, ypač Europoje. Mes tiesiog privalome jas išsaugoti ir didinti tiek mūsų, tiek būsimų kartų labui. Kai mūsų vaikai paklaus, „kaip atrodė kunigaikščio Vytauto laikų miškas su šimtamečiais medžiais milžiniais?“ arba „kur galėčiau pamatyti didįjį ažuolinį ūsuotį ir lūšis?“, mes arba galėsime juos nuvesti į Punios šilą, arba turėsime atsakyti, jog „deja, tokio miško jau nebėra, jis išgyveno šimtus metų, bet neseniai buvo žmogaus kvailumo sunaikintas“. Jūs turite galimybę nuspręsti, koks tas atsakymas bus.

Gerbiamas Prezidente, svarstant Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudėtį, matome didelę grėsmę, kad Vyriausybės programoje numatytų aplinkosauginių įsipareigojimų nebus laikomasi, o aplinkosaugos politika taps vieno asmens – ministro – nuomonės įkaite. Todėl prašome Jūsų į Aplinkos ministro postą paskirti principingai aplinkosaugos interesus ginantį ir dalykinę kompetenciją turintį asmenį, kurio pirmasis darbas turėtų būti Punios šilo naujojo rezervato įkūrimas, esamo išplėtimas. Jei laikinai einantis Aplinkos ministro pareigas Kęstutis Mažeika neatšauks savo sprendimo, stabdančio adekvataus apsaugos statuso suteikimą Punios šilui, prašome jo neskirti aplinkos ministru naujajame Vyriausybės kabinete.

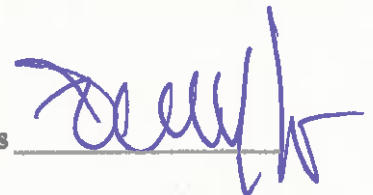
Raginame Jus išreikšti principingą poziciją ginant viešąjį interesą ir neįkainojamą Lietuvos gamtos vertybę – Punios šilą.

Pasirašančių vardu,

Prof. Gintaras Varnas
Kontaktams:



Žymantas Morkvėnas



Prof. Gintaras Varnas e.p. gvarnas@gmail.com, t.: 8 (698) 81 730; (adresas: Maironio g. 27-13, Vilnius, LT-01301)

Žymantas Morkvėnas e.p. zymantas.morkvenas@bef.lt, t.: 8 (614) 72597;
(Kalvarijų g. 8-17, Vilnius, LT-09309)

Kreipimasi pasirašo

Gamtosaugos organizacijos

1. **Liutauras Raudonikis**, Lietuvos ornitologų draugijos vadovas
2. **Žymantas Morkvėnas**, nevyriausybinės organizacijos „Baltijos aplinkos forumas“ vadovas
3. **Dr. Vaidas Balys**, Gamtos apsaugos asociacijos „Baltijos vilkas“ tarybos narys, Pasaulio gamtos apsaugos organizacijos Rūšių išlikimo komisijos Europos stambiųjų plėšrūnų iniciatyvos narys
4. **Liutauras Stoškus**, viešosios įstaigos „Darnaus vystymosi centras“ vadovas
5. **Andrius Petrašiūnas**, Lietuvos entomologų draugijos prezidentas
6. **Monika Peldavičiūtė**, asociacijos „Gyvas miškas“ koordinatore
7. **Algis Davenis**, nevyriausybinės organizacijos „Lietuvos arboristikos centras“ vadovas
8. **Andrėjus Gaidamavičius**, Labanoro klubo prezidentas

Gamtos, meno, kultūros žmonės, visuomenės veikėjai

1. **Irena Veisaitė**, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė, Paribio žmogus, 2003 metų Tolerancijos žmogus, apdovanota Lietuvos Respublikos ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Komandoro didžiuoju kryžiumi, Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu, Barbaros Radvilaitės medaliu;
2. **Prof. Tomas Venclova**, poetas, rašytojas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, Tolerancijos žmogus, Paribio žmogus
3. **Prof. Gintaras Varnas**, teatro režisierius, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, 2019 metų Tolerancijos žmogus, suvažiavimo „Santara-Šviesa“ komiteto narys
4. **Mirga Gražinytė-Tyla**, dirigentė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė, buvusi Zolcburgo operos teatro muz. direktorė bei City of Birmingham Symphony Orchestra vadovė
5. **Dr. Kristina Sabaliauskaitė**, rašytoja, dailės istorikė
6. **Aidas Marčėnas**, poetas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
7. **Antanas A. Jonynas**, poetas, vertėjas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
8. **Marius Ivaškevičius**, rašytojas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
9. **Prof. habil. hum. dr. Viktorija Daujotytė-Pakerienė**, Akademikė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė
10. **Rolandas Kazlas**, aktorius, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
11. **Prof. Nelė Savičenko**, Teatro ir kino aktorė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė
12. **Prof. Vytautas Anužis**, aktorius, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
13. **Onutė Narbutaitė**, kompozitorė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė
14. **Vidmantas Bartulis**, kompozitorius, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
15. **doc. Raminta Šerkšnnytė**, kompozitorė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė
16. **Jūratė Onaitytė**, aktorė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė
17. **Prof. Artūras Raila**, menininkas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
18. **Prof. Sigutė Stonytė**, operos solistė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė
19. **Valdas Papievis**, rašytojas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas

20. **Prof. Audrius Stonys**, kino režisierius, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, Europos Kino Akademijos laureatas, Lietuvos atstovas Europos Tarybos Eurimages fondo valdyboje
21. **Justė Janulytė**, kompozitorė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė
22. **Vladas Brazūnas**, poetas, vertėjas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos, Baltijos Asamblėjos literatūros premijos laureatas
23. **Robertas Šervenikas**, dirigentas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
24. **Danutė Kalinauskaitė**, rašytoja, Akademikė, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė
25. **Gytis Lukšas**, kino režisierius, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
26. **Prof. hab. dr. Kęstutis Nastopka**, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
27. **Feliksas Jakubauskas**, dailininkas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
28. **Feliksas Bajoras**, kompozitorius, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
29. **Gintautas Trimakas**, fotografas, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
30. **Šarūnas Nakas**, kompozitorius, radijo eseistas, multimedijų menininkas, kuratorius, Lietuvos Respublikos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas
31. **Prof. Vyktintas Vaitkevičius**, archeologas, istorikas, Valstybinės J. Basanavičiaus premijos laureatas
32. **Dr. Dainius Razauskas**, mitologas religijotyrininkas, Valstybinės J. Basanavičiaus premijos laureatas
33. **Doc. dr. Emilija Sakadolskienė**, Vytauto Didžiojo universiteto ir Vilniaus universiteto dėstytoja, „Santaros-Šviesos“ komiteto narė
34. **Darius Kuolys**, kultūros istorikas, „Santaros-Šviesos“ komiteto narys
35. **Donatas Puslys**, publicistas, Vilniaus politikos analizės instituto medijų programos vadovas, „Santaros-Šviesos“ komiteto narys
36. **Giedrė Kadžiulytė**, knygų leidėja, „Santaros-Šviesos“ komiteto narė
37. **Prof. Dainora Pociūtė**, Vilniaus Universiteto Senato pirmininkė, „Santaros-Šviesos“ komiteto narė
38. **Laima Kreivytė**, menotyrininkė, „Santaros-Šviesos“ komiteto narė
39. **Dr. Julija Tuleikytė**, „Santaros-Šviesos“ komiteto narė, filosofijos mokslų daktarė
40. **Prof. Rokas Zubovas**, pianistas, memorialinio kultūros centro „Čiurlionio namai“ vadovas
41. **Prof. dr. Violeta Kelertienė**, literatūros kritikė, vertėja
42. **Prof. dr. Donatas Brandišauskas**, socialinis antropologas, Nacionalinės Geografijos draugijos (NGS) tyrėjas, LR Valstybinės kultūros paveldo komisijos narys.
43. **Dr. Dalva Vaitkevičienė**, etnologė
44. **Prof. Lilita Duoblienė**, Vilniaus Universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo teorijos ir kultūros katedros vedėja
45. **Habil. dr. Mečislovas Žalakevičius**, akademikas, Lietuvos mokslų akademijos Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus Bendrosios biologijos sekcijos pirmininkas, Lietuvos mokslo premijos laureatas, Lietuvos mokslų akademijos Tado Ivanausko premijos laureatas, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos „Sraigės“ apdovanojimo laureatas
46. **Dr. Mindaugas Lapelė**, botanikas
47. **Dr. Eugenijus Drobelis**, ornitologas, Česlovo Kudabos, Petro Abukevičiaus premijų laureatas
48. **Marius Čepulis**, gamtos fotografas, ornitologas
49. **Kęstutis Čepėnas**, gamtos fotografas, nacionalinių ir tarptautinių gamtos fotografijų apdovanojimų laureatas, ilgametis Lietuvos ornitologų draugijos pirmininkas
50. **Rūta Baškytė**, gamtosaugos ekspertė

51. **Renatas Jakaitis**, gamtos fotografas, Nemuno kilpų regioninio parko direkcijos aplinkotyros ir aplinkosaugos specialistas
52. **Vaidas Karpavičius**, gamtos fotografas
53. **Dr. doc. Asta Audzijonytė**, Tasmanijos ir Vilniaus universitetų biologijos mokslų daktarė
54. **Giedrius Vaivilavičius**, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos gamtosaugos ekspertas
55. **Dr. Gintarė Grašytė**, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos gamtosaugos ekspertė
56. **Danas Augutis**, miškų ekologas
57. **Marius Karlonas**, ornitologas, gamtos turizmo ekspertas
58. **Dr. Žydrūnas Preikša**, miškotyros mokslų daktaras, Geriausios disertacijos aplinkosaugos srityje 2011 m. premijos laureatas
59. **Dr. Bronius Šablevičius**, ornitologas, gamtininkas, publicistas
60. **Justinas Kilpys**, klimatologas, Vilniaus Universiteto Geomokslų instituto jaunesnysis mokslo darbuotojas

61. **Aistė Smilgevičiūtė**, dainininkė
62. **Rokas Radzevičius**, roko muzikantas, kompozitorius
63. **Erica Jennings**, muzikos kūrėja ir atlikėja
64. **Jurgis Didžiulis**, muzikos kūrėjas ir atlikėjas
65. **Neda Malinauvičiūtė**, džiazo muzikantė, dainininkė
66. **Domantas Razauskas**, atlikėjas, muzikos apžvalgininkas
67. **Žemyna Trinkūnaitė**, tradicinių kanklių muzikos kūrėja ir atlikėja
68. **Ugnius Liogė**, festivalio „Mėnuo Juodaragis“ organizatorius, baltišką muziką leidyklos „Dangus“ vadovas
69. **Ramunė Strazdaitė**, drabužių dizainerė
70. **Austė Meironytė**, dizainerė
71. **Aistė Kisarauskaitė**, menininkė, meno kritikė
72. **Daiva Čepauskaitė**, poetė, dramaturgė, „Anksinio scenos kryžiaus“ laureatė, Poezijos pavasario, Jotvingių premijų laureatė, 2011 metų Tolerancijos žmogus
73. **Daiva Daugirdienė**, literatūros vertėja, Lietuvos literatūros vertėjų sąjungos ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos narė
74. **Aistė Kisarauskaitė**, menininkė, kuratorė, rašytoja
75. **Aušra Lukošitnienė**, režisierė, prodiuserė
76. **Donatas Blelkauskas**, muzikos kūrėjas
77. **Daiva Marglenė**, tapytoja
78. **Ričardas Šileika**, Lietuvos rašytojų sąjungos narys, Vilniaus dailės akademijos Meno ir dizaino laboratorijos darbuotojas
79. **Arūnas Pečkaitis**, kunigas, radijo laidų autorius
80. **Dr. Donata Mitaitė**, literatūrologė, Lietuvių liaudies tautosakos instituto Šiuolaikinės literatūros skyriaus vadovė
81. **Virginija Būdienė**, Vilniaus Universiteto partnerystės docentė, buvusi Lietuvos Respublikos prezidentės vyr. patarėja, buvusi švietimo ir mokslo viceministrė, Pasaulio banko ir EBPO ekspertė. VPAI vadovė, viešosios politikos ekspertė
82. **Hm. m. dr. Krescencijus Stoškus**, Lietuvos Kultūros kongreso Tarybos pirmininkas, sambūrio „Kad Lietuva neišsivaikščiotu“ valdybos pirmininkas
83. **Marius Mikalajūnas**, lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas ekspertas
84. **Valdas Balčiūnas**, 2015 metų Tolerancijos žmogus, Lietuvos aplinkosauginių ūkių asociacijos pirmininkas
85. **Aušra Kaminskas**, gydytoja, akupunktūristė
86. **Prof. Edvardas Kaminskas**, hematologijos ir onkologijos profesorius
87. **Elona Lovčiklenė**, psichologė psichoterapeutė, jungiškąsios krypties psichoanalitikė
88. **Saulius Lovčikas**, VU Teorinės fizikos ir astronomijos instituto Molėtų observatorija
89. **Daiva Penkauskienė**, nevyriausybinės organizacijos „Šiuolaikinių didaktikų centras“ vadovė
90. **Remigijus Bimba**, architektas
91. **Algimantas Vincentas Raudonikis**, kompozitorius, apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiumi
92. **Linas Balsys**, Lietuvos Respublikos Seimo narys
93. **Naglis Putelkis**, Lietuvos Respublikos Seimo narys

94. **Audrė Budrys Nakas**, University of Chicago Laboratory Schools
95. **Prof. Kęstutis Nakas**, Roosevelt University/Chicago College of Performing Arts
96. **Dr. Remigijus Samuilevičius**, Žirmūnų Tuskulėnų bendruomenės pirmininkas
97. **Rimas Miksys**, Seattle, WA, JAV
98. **Donna Miksys**, Seattle, WA, JAV
99. **Birutė Putriūtė Keblinskiėnė**, Santa Monica, CA, JAV
100. **Lina Ramona Vitkauskas**, Chicago, IL, JAV
101. **Leszek Chudzinski**, WA, JAV
102. **Jūra Avižienis**, Portland, Maine, JAV
103. **Raimundas Gaižauskas**, inžinierius, sausio 13-osios nukentėjęs, apdovanotas medaliu